

Красніков Сергій Анатолійович,

провідний науковий співробітник

Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки

та судових експертиз СБУ, м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0001-6548-5457

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ТЕРОРИСТИЧНИХ ГРУП ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття присвячена проблемним аспектам кримінально-правової протидії терористичній діяльності міжнародних терористичних груп та організацій. Окреслено основні напрями реалізації державної політики у сфері протидії тероризму. Проаналізовано міжнародну практику діяльності з протидії терористичним злочинам, які вчиняють представники терористичних груп та організацій. Визначені особливості сучасного етапу розвитку міжнародної терористичної діяльності. Надано пропозиції з удосконалення антитерористичного законодавства та практики його застосування.

Ключові слова: терористична діяльність, терористичні групи, терористичні організації, кримінальна відповідальність, протидія

З початку XXI ст. поширення та особливого політичного значення набув міжнародний тероризм, здебільшого пов'язаний з транснаціональною організованою злочинністю. Відбувається зміцнення контактів, а часто злиття терористичних організацій національного масштабу з міжнародними терористами [1, с. 401–402]. Дослідники відзначають підвищення рівня організованості терористичних структур, створення більш-менш розвинутої інфраструктури, системи ресурсного забезпечення, нерідко з території інших держав. Особливого значення набуває проблема контролю та припинення фінансування тероризму за рахунок відмивання брудних грошей. Терористичні групи звертаються до можливостей і прибутків наркобізнесу. Наочно проявляється зростання руйнівного потенціалу терористичних структур, прагнення до посилення ефекту загрозливого впливу терористичних акцій, використання останніх в інтересах організованої злочинності, передусім щодо забезпечення надприбутків, підкорення з цією метою економіки і влади [1, с. 401–402].

У Стратегії боротьби з організованою злочинністю, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р, зазначається, що в умовах збройної агресії проти України та намагання створити терористичні організації в державі організована злочинність становить пряму загрозу для національної безпеки [2]. У нинішніх умовах діяльність міжнародних терористичних організацій не лише негативно позначається на безпековому середовищі, а й становить безпосередню загрозу для національної безпеки України. Можливість використання міжнародними терористами території нашої держави для транзиту, відпочинку і оздоровлення, незаконного перевезення зброї, людей, наркотичних речовин в

© Krasnikov Serhii, 2021

умовах гібридної війни може бути використана іноземними спецслужбами як для виправдання можливих агресивних дій під виглядом боротьби з тероризмом, так і під час інформаційної кампанії проти нашої держави [3, с. 4]. Злочинна діяльність міжнародних терористичних груп та організацій проявляється у різноманітних формах у різних країнах. Терористичні угруповання стають усе більш різномірними й динамічними, досить легко адаптуються до сучасних умов, що є виразною тенденцією їхньої діяльності. Найістотнішим фактором, який став каталізатором розвитку транснаціональної злочинності, є процес інтернаціоналізації організованої злочинності, що зумовлено глобалізацією усіх суспільних процесів [4, с. 17]. Терористичні групи та організації не полишають спроб використання для досягнення своїх злочинних цілей пандемії COVID-19, в умовах якої обмежуються певні права і свободи громадян. Поширеною є практика використання кіберпростору для розповсюдження радикальної ідеології, вербування нових членів терористичних організацій з числа дітей та жінок.

Процес глобалізації правового простору посилює “міжнародність” транснаціональної злочинності через введення так званих міжнародно-правових стандартів, і більшість конвенцій містить положення, що вказують на стандарти кримінально-правової заборони щодо певних найнебезпечніших діянь [5, с. 220]. Підвищена стійкість України до терористичної загрози потребує певного удосконалення антитерористичного законодавства, оновлення моделі взаємодії спецслужб і правоохоронних органів з населенням із питань запобігання тероризму, а також мінімізації наслідків вчинення терактів.

Окремі складові запобігання тероризму з кримінологічних та кримінально-правових позицій висвітлено в працях вітчизняних науковців: В.Ф. Антипенка, А.А. Вознюка, В.М. Дрьоміна, В.Н. Кубальського, В.В. Мокляка, С.М. Мохончука, І.В. Михальчук, Д.Й. Никифорчука, М.В. Рибачука, М.М. Руденка, О.Г. Семенюка, М.В. Семикіна, О.В. Шамари та ін. Водночас недостатньо дослідженим залишається питання кримінально-правової протидії терористичній діяльності міжнародних терористичних груп та організацій на сучасному етапі.

Мета статті – визначення ознак терористичних груп та організацій, закономірностей їх розвитку в контексті розробки стратегії протидії їх діяльності.

Основними особливостями сучасного етапу розвитку міжнародної терористичної діяльності є: 1) висока адаптивність терористичних організацій до заходів боротьби з тероризмом; 2) використання терористами досягнень науково-технічного прогресу; 3) підвищення рівня організованості терористичної діяльності, створення великих терористичних формувань із розвинутою інфраструктурою, активність підконтрольних терористичним організаціям мережових регіональних структур, які вдало використовують у своїх цілях національні, регіональні, етнічні конфлікти в окремих державах; 4) зрощування з діяльністю злочинних угруповань, які діють у сферах легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, нелегального переміщення зброї, небезпечних матеріалів та наркотичних засобів; 5) спроби використання тероризму як інструменту втручання у внутрішні справи держави; 6) намагання суб'єктів терористичної діяльності заволодіти зброєю масового знищення; 7) розробка нових та вдосконалення наявних форм і методів терористичної діяльності, спрямованих на збільшення її масштабів і наслідків [6, с. 378]. Серед останніх тенденцій можна виокремити прагнення до використання

терористичними організаціями нових технологій та розширення активності в кіберпросторі: розповсюдження пропаганди, проведення вербувальної роботи, підтримання зв'язку зі своїми осередками, надання своїм прихильникам інструкцій щодо особливостей підготовки та здійснення терористичних атак, протиправна діяльність у кіберпросторі, пов'язана зі здійсненням хакерських атак, викрадення даних тощо [3].

Крім численних людських жертв і руйнувань, діяльність терористичних організацій призводить до зростання відчуття незахищеності та непевності серед населення.

Низка зовнішніх чинників стають підґрунтям для підвищення в Україні рівня терористичної загрози, зокрема, зберігається тенденція до збільшення в Україні кількості осіб – вихідців із держав, у яких нестабільні економіка і політична ситуація та на територіях яких активно діють міжнародні терористичні організації [7].

Потенціальною загрозою для нашої держави є формування за межами України потужних законспірованих ланок міжнародних терористичних організацій, метою яких є вчинення терористичних актів у різних регіонах світу, передусім у країнах, що беруть участь у міжнародних антитерористичних операціях. Зауважимо, що активна участь України в урегулюванні тривалих збройних конфліктів, міжнародних антитерористичних операціях є одним із чинників підвищення рівня терористичної загрози в нашій державі.

Небезпечною залишається тенденція підвищеної заінтересованості до території України як транзитної зони з боку міжнародних злочинних угруповань, які діють, зокрема, у сферах незаконної міграції, нелегального переміщення зброї, небезпечних матеріалів та наркотичних засобів, фінансового та іншого забезпечення діяльності міжнародних терористичних організацій. Збільшується вірогідність використання ними в Україні терористичних методів як способу досягнення політичної мети або привернення уваги громадськості до своїх ідеологічних чи інших поглядів.

Із 2014 року СБУ відкрила 16 643 кримінальні провадження щодо державної зради і тероризму. Практично весь масив цих злочинів пов'язаний з окупацією та агресією РФ [8]. У 2014–2019 рр. для кваліфікації злочинів терористичної спрямованості слідчі СБУ найчастіше застосовували статті 258 КК України (терористичний акт) та 258-3 КК України (створення терористичної групи чи терористичної організації). За даними офісу Генерального прокурора, за ст. 258 у 2014–2019 рр. обліковано 5644 кримінальних провадження, вручено повідомлення про підозру в 130 провадженнях, направлено до суду 1875 кримінальних проваджень. Більшість злочинів, кваліфікованих за ст. 258 КК, стосується членів незаконних збройних формувань у контексті захоплення контролю над частинами територій Донецької та Луганської областей та подальшого збройного конфлікту [9].

Забезпечення своєчасного виявлення осіб, які причетні до міжнародних терористичних організацій чи терористичних груп або висловлюють терористичні наміри, та вжиття відповідних заходів реагування – є одним із пріоритетів боротьби з тероризмом [7].

Запобігання організованій злочинності та боротьба з організованими злочинними угрупованнями здійснюється шляхом організації своєчасного виявлення

та недопущення зв'язків між організованими злочинними угрупованнями та особами, які сприяють терористичній діяльності, підризу суверенітету та територіальної цілісності України [2].

Організація терористичної діяльності означає створення злочинних об'єднань для вчинення терористичних злочинів у терористичних цілях, а також участь у таких злочинах. Зазвичай організація терористичної діяльності включає підшукування співучасників, об'єднання їхніх зусиль, детальний розподіл між ними обов'язків, складання плану, визначення способів його виконання, керівництво дій таких об'єднань, а також використання вже діючих злочинних об'єднань або окремих осіб для вчинення терористичних злочинів [10, с. 45]. На думку А.А. Вознюка, керівництво злочинними об'єднаннями включає 1) дії, спрямовані на функціонування такого об'єднання; 2) дії, спрямовані на вчинення злочинів учасниками такого об'єднання [11, с. 45]. За першим напрямом керівництво злочинними об'єднаннями охоплює керування дотриманням загальних правил поведінки й дисципліни; керування вербуванням нових учасників; керування розподілом або перерозподілом між учасниками функціональних обов'язків; керування плануванням конкретних злочинів і злочинної діяльності в цілому; керування заходами щодо прикриття злочинної діяльності; керівництво вдосконаленням структури об'єднання; очолення учасників [11, с. 45].

До злочинних об'єднань, які займаються терористичною діяльністю, належать терористичні організації, терористичні групи, незаконні збройні формування, організовані злочинні групи, злочинні організації [10, с. 46].

Відповідно до ст. 1 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності (прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року, ратифікована Україною у 2004 році), “організована злочинна група” означає структурно оформлену групу в складі трьох або більше осіб, що існує протягом визначеного періоду часу і діє узгоджено з метою здійснення одного або декількох серйозних злочинів або злочинів, визнаних такими відповідно до цієї Конвенції, для того, щоб одержати, прямо або посередньо, фінансову або іншу матеріальну вигоду [12].

Законодавство припускає, що терористична група може бути: 1) групою осіб; 2) групою осіб за попередньою змовою; 3) організованою групою; 4) групою осіб, групою осіб за попередньою змовою та організованою групою [11, с. 39–40].

За критерієм організованості, а також за формою серед суб'єктів організованої злочинної діяльності виокремлюють: 1) особливо небезпечну організовану злочинну групу, що вчиняє в організованій формі особливо тяжкі злочини; 2) постійно діючу злочинну організацію (злочинне підприємництво); 3) об'єднання злочинних груп (злочинну корпорацію) або їх організовану злочинну мережу, що діє в регіональному, територіальному, галузевому, національному, транснаціональному, міждержавному масштабі; 4) міжнародну злочинну корпорацію (терористичну, з постачання наркотиків, зброї, ядерних матеріалів, біо- та бактеріологічних препаратів та ін.) [1, с. 338–339].

Якщо з терористичною групою за кількісними та якісними ознаками все більш-менш зрозуміло, то з терористичними організаціями не все так однозначно. Відповідно до Закону України “Про боротьбу з тероризмом” під терористичною організацією слід розуміти стійке об'єднання трьох і більше осіб, створене з

метою здійснення терористичної діяльності, у межах якого здійснено розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів. Організація визнається терористичною, якщо хоч один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації.

Викликає критичні зауваження: 1) мінімальна кількість терористів (3 особи), з якої може складатися терористична організація, що фактично нівелює можливу ієрархічність її структури; 2) положення щодо правил поведінки, обов'язкових для терористів під час підготовки і вчинення терактів, що обмежує визнання тієї чи іншої організації терористичною з огляду на можливість вчинення їх членами інших терористичних злочинів; 3) відсутність судового порядку щодо визнання організації терористичною та заборони її діяльності на території України [6, с. 359, 365; 13, с. 204].

Оскільки терористична організація є різновидом злочинної організації, то визначення терористичної організації доцільно привести у відповідність до визначення злочинної організації, наведеного у ч. 4 ст. 28 КК щодо кількісної характеристики її учасників (п'ять і більше).

У цьому контексті слід підтримати авторів, які обґрунтовують доцільність розширення переліку злочинних дій, які охоплюються поняттям терористичної діяльності, шляхом його доповнення ще такими діями, як: кібератаки на об'єкти критичної інформаційної інфраструктури в терористичних цілях; захоплення, пошкодження чи знищення критично важливих об'єктів інфраструктури з цією метою; незаконне виготовлення, перероблення чи ремонт вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв або їх контрабанда для вчинення терористичного акту; незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію, чи його контрабанда для вчинення терористичного акту; погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали для вчинення терористичного акту; викрадення, насильницьке зникнення, захоплення в заручники людей чи представників іноземної держави та осіб, що мають міжнародний захист у терористичних цілях, а також погроза їм вбивством або вбивство в цих цілях [10, с. 46–47].

Терористичні загрози продукують підходи і значною мірою можуть визначати роль і місце держави в системі міжнародних відносин. Адже антитерористична активність держави, ступінь її реагування на потенційні терористичні загрози визначають її міжнародний авторитет [6, с. 262–262]. Одним із пріоритетних міжнародних зобов'язань України перед ООН, іншими міжнародними організаціями, що здійснюють боротьбу з тероризмом, є імплементація світових стандартів безпеки, комплексне та збалансоване впровадження всіх компонентів Глобальної Контртерористичної Стратегії ООН [6, с. 327].

У доповіді ЄС щодо ситуації з організованою злочинністю (2004) зазначається, що вона в різних країнах набуває різних форм, і навіть наголошується на оманливості ідеї про якусь загальну відмінність організованої злочинності від інших її форм [14, с. 8].

Контртерористична стратегія ЄС, прийнята 2005 р., передбачає таку систему заходів і засобів протидії тероризму, які поділяються на: 1) заходи і засоби,

спрямовані на запобігання тероризму; 2) заходи і засоби, спрямовані на захист від терористичної загрози; 3) заходи і засоби, спрямовані на переслідування терористів та реагування на терористичні злочини. Ця Стратегія визначає, що основна відповідальність за боротьбу з тероризмом покладається на держави-члени ЄС, а ЄС може доповнити таку діяльність шляхом: посилення національних спроможностей; сприяння внутрішньо-європейській взаємодії; розвитку спільних можливостей – сприяння міжнародній взаємодії за межами ЄС [13, с. 223].

28 жовтня 2016 року Україна підписала Додатковий протокол до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, положення якого передбачають криміналізацію діянь, передбачених у ст. 2–6 цього Протоколу. Йдеться про зобов'язання для держав встановити кримінальну відповідальність за вчинення таких дій, як участь у терористичній організації або групі (ст. 2), проходження навчання тероризму (ст. 3), виїзд за кордон з терористичною метою (ст. 4), фінансування виїзду за кордон з метою терористичної діяльності (ст. 5), організацію чи сприяння іншим способом виїзду за кордон з метою терористичної діяльності (ст. 6).

Україні важливим є удосконалення поняття “терористична організація”, встановлення порядку визнання організації терористичною шляхом внесення відповідних змін до законодавства у сфері боротьби з тероризмом.

Таким чином, протидія діяльності міжнародних терористичних груп та організацій вимагає:

- створення реєстру об'єктів можливих терористичних посягань, що забезпечить можливість їх антитерористичного захисту з урахуванням потенційних та реальних терористичних загроз;

- визначення порядку визнання організації терористичною;

- запровадження біометричних документів для виїзду за кордон відповідно до Закону України “Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус”¹⁵, с. 224], що значно скоротить час для ідентифікації особи, прискорить процес прикордонного контролю, що сприятиме захисту суспільства від проявів злочинності та міжнародного тероризму.

Забезпечення ефективності протидії діяльності терористичних груп та організацій зумовлює потребу ратифікації Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму 2015 року (підписаний Україною 28.10.2015), положення якого передбачають криміналізацію: проходження навчання тероризму, виїзду за кордон з терористичною метою, фінансування виїзду за кордон з метою терористичної діяльності, організація чи сприяння іншим способом виїзду за кордон з метою терористичної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Закалюк А.П.* Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий дім “Ін Юре”, 2007. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. 712 с.

2. Стратегія боротьби з організованою злочинністю: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.02.2021).

3. Іноземний досвід протидії тероризму: висновки для України: аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2446/> (дата звернення: 20.02.2021).

© Krasnikov Serhii, 2021

4. Гребенюк М.В. та ін. Щодо оцінки стану транскордонної і транснаціональної організованої злочинності та її впливу на суспільно-політичні процеси в державі. Критерії оцінки криміногенної ситуації в Україні. Перспективи застосування на території України міжнародних миротворчих операцій з підтримання миру і безпеки у світі: методичні рекомендації. Київ: МНДЦ при РНБО України, 2016. 82 с.

5. Антупенко В.Ф. Міжнародна кримінологія: досвід дослідження тероризму. Одеса: Фенікс, 2011. 313 с.

6. Леонов Б.Д. Запобігання тероризму: кримінологічний аспект: монографія. Київ: Видавничий дім "АртЕк". 2015. 435 с.

7. Концепція боротьби з тероризмом в Україні: затв. Указом Президента України від 05.03.2019 № 53. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text> (дата звернення: 20.02.2021).

8. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. URL: <http://www.ssu.gov.ua> (дата звернення: 20.02.2021).

9. З 2014 року СБУ відкрила понад 16,6 тисяч кримінальних проваджень щодо державної зради і тероризму – Іван Баканов. URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/z-2014-roku-sbu-vidkryla-ponad-166-tysiach-kryminalnykh-provazhen-shchodo-derzhavnoi-zrady-i-teroryzmu-ivan-bakanov> (дата звернення: 20.02.2021).

10. Розслідування окремих злочинів терористичної спрямованості (оновлено). Харківська правозахисна група. Інформаційний портал "Права людини в Україні". URL: <http://khp.org/1607669591> (дата звернення: 20.02.2021).

11. Мокляк В.В. Протидія терористичній діяльності: монограф. / наук. ред. Б.М. Головкін. Харків: Юрайт, 2021. 204 с.

12. Вознюк А.А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 236 с.

13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності (Палермська Конвенція) від 15.12.2000. Права людини і професійні стандарти для працівників правоохоронних органів у документах міжнародних організацій. К.: Сфера, 2002. С. 214–235.

14. Леонов Б.Д., Парфило О.А. Щодо визнання організації терористичною. Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і актуальність його для України: матеріали міжнар. науково-практ. конф. (м. Київ, 30 вересня 2016 року). Національна академія прокуратури, 2016. С. 205–211.

15. Шостко О.Ю. Протидія організованій злочинності в європейських країнах: монографія. Харків: Право, 2009. 399 с.

16. Леонов Б.Д. Протидія тероризму: сучасний міжнародний досвід та перспективи його реалізації в Україні. Транскордонна співпраця: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали II Регіонального круглого столу (м. Київ, 28–29 вересня 2017 року). Національна академія прокуратури України, 2017. С. 221–225.

REFERENCES

1. Zakalyuk, A.P. (2007) Kurs suchasnoyi ukrayins'koyi kryminolohiyi: teoriya i praktyka. "Course of Modern Ukrainian Criminology: Theory and Practice": in 3 books. Kyiv: In Yure Publishing House. Book 2: Criminological Characteristics and Prevention of Certain Types of Crimes. 712 p. [in Ukrainian].

2. Stratehiya borot'by z orhanizovanoyu zlochynnistyu: skhval. Strategy for combating organized crime: approval by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 16.09.2020 No 1126-r URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text> (Date of Application: 20.02.2021) [in Ukrainian].

3. Inozemnyy dosvid protydyi teroryzmu: vysnovky dlya Ukrayiny. Foreign experience in countering terrorism: conclusions for Ukraine. Analytical note. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2446/> (Date of Application: 20.02.2021) [in Ukrainian].

4. Hrebenuk, M.V. and others (2016) Shchodo otsinky stanu transkordonnoyi i transnatsional'noyi orhanizovanoyi zlochynnosti ta yiyi vplyvu na suspil'no-politychni protsesy v derzhavi. "Regarding the Assessment of the State of Cross-Border and Transnational Organized Crime and Its Impact on Socio-Political Processes in the State". Criteria for Assessing the Criminogenic Situation in Ukraine.

© Krasnikov Serhii, 2021

Prospects for the Application of International Peacekeeping Operations in Ukraine to Maintain Peace and Security in the World. Guidelines. Kyiv: MNDC at the National Security and Defense Council of Ukraine. 82 p. [in Ukrainian].

5. *Antypenko, V.F.* (2011) Mizhnarodna kryminolohiya: dosvid doslidzhennya teroryzmu. "International Criminology: Experience in the Study of Terrorism". Odesa: Phoenix. 313 p. [in Ukrainian].

6. *Leonov, B.D.* (2015) Zapobihannya teroryzmu: kryminolohichnyy aspekt: monohrafiya. "Prevention of Terrorism: Criminological Aspect": monograph. Kyiv: ArtEk Publishing House. 435 p. [in Ukrainian].

7. The Concept of Combating Terrorism in Ukraine: approved by the Decree of the President of Ukraine dated March 5, 2019 № 53. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text> (Date of Application: 20.02.2021) [in Ukrainian].

8. Official website of the Security Service of Ukraine. URL: <http://www.ssu.gov.ua> (Date of Application: 20.02.2021) [in Ukrainian].

9. Z 2014 roku SBU vidkryla ponad 16,6 tysyach kryminal'nykh provadzhenn' shchodo derzhavnoyi zrady i teroryzmu – Ivan Bakanov. Since 2014, the SBU has opened more than 16.6 thousand criminal proceedings for treason and terrorism – Ivan Bakanov. URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/z-2014-roku-sbu-vidkryla-ponad-166-tysyach-kryminalnykh-provadzhenn-shchodo-derzhavnoi-zrady-i-teroryzmu-ivan-bakanov> URL: <http://khp.org/1607669591> [in Ukrainian].

10. Rozsliduvannya okremykh zlochyniv terorystychnoyi spryamovanosti (onovleno) Kharkivs'ka pravozakhysna hrupa Informatsiynyy portal "Prava lyudyny v Ukrayini". Investigation of certain terrorist crimes (updated) Kharkiv. Human Rights Group Information Portal "Human Rights in Ukraine". URL: <http://khp.org/1607669591> (Date of Application: 20.02.2021) [in Ukrainian].

11. *Moklyak, V.V.* (2021) Protydiya terorystychniy diyal'nosti. "Counteraction to Terrorist Activities" monograph. / scient. ed. B.M. Golovkin. Kharkiv: Yurayt. 204 p. [in Ukrainian].

12. *Voznyuk, A.A.* (2015) Spetsial'ni vydy zvil'nennya vid kryminal'noyi vidpovidal'nosti uchastnykiv orhanizovanykh zlochynnykh ob'yednan'. "Special Types of Exemption from Criminal Liability of Members of Organized Criminal Groups: monograph. Kyiv: Nat. Acad. of Internal Affairs. 236 p. [in Ukrainian].

13. United Nations Convention against Transnational Organized Crime (Palermo Convention) of 15 December 2000. Human rights and professional standards for law enforcement officers in the documents of international organizations. K.: Sfera, 2002. P. 214–235 [in Ukrainian].

14. *Leonov, B.D., Parfilyo, O.A.* (2016) Shchodo vyznannya orhanizatsiyi terorystychnoyu. Regarding the recognition of the organization as terrorist. Countering terrorist activity: international experience and its relevance for Ukraine: materials of intern. scientific practice. conf. (Kyiv, September 30, 2016). National Academy of Prosecutors. P. 205–211 [in Ukrainian].

15. *Shostko, O.Yu.* (2009) Protydiya orhanizovaniy zlochynnosti v yevropeys'kykh krayinakh. "Combating Organized Crime in European Countries": a monograph. Kharkiv: Pravo. 399 p. [in Ukrainian].

16. *Leonov, B.D.* (2017) Protydiya teroryzmu: suchasnyy mizhnarodnyy dosvid ta perspektyvy yoho realizatsiyi v Ukrayini. Countering terrorism: modern international experience and prospects for its implementation in Ukraine. Cross-Border Cooperation: Problems and Ways to Solve Them: materials of the II Regional Round Table (Kyiv, September 28–29, 2017). National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine. P. 221–225 [in Ukrainian].

UDC 343.9:343.326

KRASNIKOV Serhii,

Leading Researcher of the Ukrainian Scientific and Research Institute
of Special Equipment and Forensic Expertise of the Security Service
of Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-6548-5457

CRIMINAL AND LEGAL COUNTERACTION OF THE ACTIVITIES OF INTERNATIONAL TERRORIST GROUPS AND ORGANIZATIONS

The research article is devoted to problematic aspects of criminal-legal counteraction to terrorist activity of international terrorist groups and organizations.

© Krasnikov Serhii, 2021

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2021.2\(52\).13](https://doi.org/10.36486/np.2021.2(52).13)

Issue 2(52) 2021

<http://naukaipravoohorona.com/>

The main directions of state policy implementation in the field of counter-terrorism are outlined. The international practice of activity on counteraction to terrorist crimes committed by representatives of terrorist groups and organizations is analyzed.

Among the latest tendencies in the development of international terrorist activities are: the desire for terrorist organizations to use new technologies; expansion of activity in cyberspace: dissemination of propaganda, recruitment; liaising with their cells, providing instructions to their supporters on the specifics of preparing and carrying out terrorist attacks, illegal activities in cyberspace related to hacking, data theft, etc.

Factors related to the formation and development of individual forms of participation in terrorist crime are highlighted.

Peculiarities of the current stage of development of international terrorist activity are determined.

It has been determined that the potential threat to our country is the formation outside Ukraine of powerful secret units of international terrorist organizations, which aim to commit terrorist acts in various regions of the world, especially in countries participating in international anti-terrorist operations.

It has been noted that the fight against organized criminal groups is carried out by organizing the timely detection and prevention of links between organized criminal groups and individuals who contribute to terrorist activities, undermining the sovereignty and territorial integrity of Ukraine.

It is analyzed the provisions of the Additional Protocol to the Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism, which provide for the criminalization of acts such as participation in a terrorist organization or group, training in terrorism, travel abroad for terrorist purposes, financing of travel abroad for terrorist activities, organization or facilitation, and also was analyzed another way to go abroad for terrorist activities.

Suggestions for the improvement of anti-terrorist legislation and practice of its application are given.

Keywords: terrorist activity, terrorist groups, terrorist organizations, criminal liability, counteraction.

Отримано 07.06.2021